ఏనాటి జగన్నాథ్?

తెల్లారగట్ట నాలుగు కొట్టింది. ఆకాశం వెలా తెలా పోతోంది. వేగుచుక్క ప్రకాశంతో మెరుస్తోంది. కొంచెం కొంచెం చలి. గోదావరి గాలి మందంగా వీస్తోంది. గాలి వూపుకు తురాయిచెట్టు కదిలి మంచుబిందువులు రుక్మిణమ్మ తలమీద పడుతున్నాయి. తలమీద మఫ్లరు బాగా సర్దుకుంది.

"రావద్దంటే విన్నావుగాదు. ఈ చలిగాలి నీ ఆరోగ్యానికి పడదు" అంటున్నాడు భర్త గోపాలరావు, లేనికోపం కంఠంలోకి తెచ్చుకుంటూ.

రుక్మిణమ్మ సమాధానం చెప్పకుండా సన్నగా, నీరసంగా నవ్వింది.

"చిట్టి బట్టలూ, అవీ జాగ్రత్తగా సర్దండి. నే కొత్త స్వెట్టరు అల్లేదాకా ఆ పాతదే తొడుక్కో చిట్టీ" అంది పన్నెండేళ్ళ పిల్లాడి తల నిమురుతూ.

చిట్టికి అమ్మమాటలు వినిపించడంలేదు. దూరాన వున్న సిగ్నలు దీపాలను వుత్సాహంతో చూస్తున్నాడు.

పాపం, వాడికేం తెలుసు తనబాధ? రైలెక్కి పట్నం వెడుతున్నాననే సంబరమేగాని–అమ్మ తనని వదల్లేకుండా వుందని ఆ చిన్న బుర్రకు ఎలా తెలుస్తుంది?

ఇంతలో రైలు ప్లాట్‌ఫారమ్మీద కొచ్చింది.

"నాన్నగారూ పెట్టెలో ఎక్కి కూచుందామా?" అన్నాడు కుర్రాడు.

"అలాగే పద నువ్వు మటు కీ మంచంలో ఎందుకు? లోపల కూచుందాము యింకా టైముందిగా!" అంటూ భర్త రెండడుగులు వేశాడు.

చిట్టికి ఎదురుగ్గా బల్లమీద కూచుని వాడివంక తదే కంగా చూస్తోంది. వాడిపక్క కూచున్న భర్త తనవంక దయగా నవ్వుతూ చూస్తున్నారు.

నాన్నా రోజూ రెండుపూటలా పాలు తాగుతూ వుండూ" అంటోంది రుక్మిణమ్మ.

తల్లిమాటలు వినిపించుకోకుండా "నాన్నగారూ ఆకు పచ్చ రెక్క వాలినా రైలు కదలదేం?" అని ప్రశ్నిస్తు న్నాడు.

తల్లికి కష్టం వేసింది. భర్త గ్రహించుకున్నట్లుగా "నేను మేట్రిన్‌తో చెప్పి అన్ని ఏర్పాట్లూ చేస్తాను. నువ్వేమీ ఆదుర్దా పడకూడదు. మనసు ప్రశాంతంగా వుంచుకుని మందు తింటేనే వంటబడుతుంది. నీకోసం నాలాంటి మాన వుడు అహర్నిశలూ కాచుకు కూచుంటాడని దేవిగారు కాస్త జ్ఞాపకం వుంచుకోండి" అన్నాడు చిలిపిగా నవ్వుతూ.

పాపం వారికి తనమీద ఎంతప్రేమో! ఎప్పుడూ కొంగు విడువకుండా తిరిగే ఆయన, యిప్పుడు వొంటిగా ఎలా వుంటారో? అందులో చిట్టిలేడు, తనులేదు—అనుకుంటూ భర్తవంక దయగా చూసింది.

చిట్టి తండ్రిని ఏవేవో అడుగుతున్నాడు. వాడికి తల్లి బాధ పడుతోందని కాస్తకూడ తట్టడంలేదు. చిన్నతనం. వాడిని గురించి తన మనసు ఎందుకలా కొట్టుకోవాలి? మరీ అంత ఏ వస్తువునీ ప్రేమించగూడదు.

"చిట్టీ, వుత్తరాలు రాస్తుంటావా? కొంచెం తలనొప్పి అదీ వస్తే నాన్నగారికి వైర్ యిప్పించు. వెంటనే వస్తారు. ఏం బాబూ" అంది తిరిగి రుక్మిణమ్మ.

"అలాగేలేవే" అని, యింకా రైలు కదలదేం!" అంటున్నాడు తండ్రివైపు తిరిగి కుర్రాడు.

"బెల్ కొట్టారు–నువ్వు దిగు" అన్నాడు భర్త.

చిట్టి తలని గుండెలకి హద్దుకుంది. వాడి జుట్టులో తల్లి కన్నీటిబొట్లు చిక్కుకున్నాయి. "జాగ్రత్త, నాన్న ఉత్తరాలు రాయి" అంటూ దిగింది రుక్మిణమ్మ.

భర్త తనతోపాటు కిందికి దిగి "నీ ఆరోగ్యం జాగ్రత్త. మళ్ళీ శుక్రవారం రాత్రికొస్తాను. చిన్నతనం, వుత్సాహం వల్ల వాడు అలా వున్నాడుగాని రేపటినుంచి, అమ్మ లేదని వాడుమటుకు దిగులు పడడూ! యిటు చూడు" అన్నాడు కన్నీటితో నిండిన ముఖాన్ని పైకెత్తి. వేళ్ళ కొనలతో కన్నీటిని తుడుస్తూ "పిచ్చిదానా!" అంటూ బుజాలు నొక్కి కంపార్టుమెంటులోకి ఎక్కాడు భర్త.

రైలుకు చెరోకొసన ఆకుపచ్చదీపాలువూగుతున్నాయి. చిట్టి దూరానవున్న సిగ్నల్ దీపాల తదేకంగా చూస్తూ

కూచున్నాడు. భర్త రుక్మిణి చేతిని ప్రేమగా మృదువుగా నొక్కుతున్నాడు.

రైలు కదిలింది. రుక్మిణమ్మ కొడుకువైపు చూసి చెయ్యి వూపింది. వాడు పరుగెత్తే యింజను వంక తొంగి తొంగి చూస్తున్నాడు. దూరమయ్యే భర్త ముఖం దీపాల వెలుగులో, కన్నీటితో మెరిసినట్టు అగుపించింది రుక్మిణమ్మకు. రైలు బ్రిడ్జిమీదకు జారిపోతోంది. చిట్టి పల్లనిజుట్టు, వాడి మెడ, కాలర్ అగుపిస్తున్నాయి. వాడి ముఖం కనపడటంలేదు. భర్త రుమాలు వూపుతున్నాడు.

రైలు వెళ్ళిపోయింది. కాకులు కావు కావున కూస్తున్నాయి. కాళ్ళల్లో శక్తిపోయినట్టు రుక్మిణమ్మ అక్కడే కూర్చుండిపోయింది.

"అమ్మగారూ లేవండి. ఈ మంచులో వుంటే మళ్ళీ దగ్గొస్తుంది..." అంటున్న వెంకమ్మ మాటల్తో నిద్దట్లోలా నడిచింది స్టేషనులోకి. యిద్దరూ జట్కా ఎక్కారు.

కదిలిపోతున్న రైలు, చిట్టిమెడ కాలరు, యింకా ఆమె కళ్ళల్లో మెదులుతూనే వున్నాయి. వాడు తన ప్రేమనీ, బాధనీ అర్థం చేసుకోకుండా కొత్త ప్రపంచంలోకి ఉత్సాహంగా పరుగెడుతున్నాడు. ఆ దృశ్యం తల్చుకుంటే చిన్నప్పుడు తనూ యిలా రైల్లో వెనక్కి చూడకుండా, ముందుకే అమ్మా వాళ్ళని చూస్తాననే వుత్సాహంతో — వెనక తన కోసం కన్నీరు కారుస్తున్న జగన్నాథ్‌ని తిరిగన్నా చూడకుండా రావడం జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆనాడు అతనూ యిలాగే

బాధపడ్డాడా? అతను యిలా బాధపడి వుంటాడని తనకి యీ నాటిదాకా తట్టనేలేదు, పాపం!

తనకి అప్పటికి యించుమించు చిట్టి యీడే వుంటుంది. బావగారికి నైజామ్‌లో పని. అక్క కాపరానికి వెళ్ళిన మరు సటి సంవత్సరంలో, దానికి వంట్లో బాగో లేకపోతే తనకి సాయంగా వెంట పంపారు, అమ్మా వాళ్ళు. నైజామ్‌లో మారుమూల వుస్మానాబాద్‌లో, హైస్కూలు హెడ్‌మాస్ట రుగా వుండేవారు బావ. అంతా మరాటి, ఉరుదూ, తెలుగు వాళ్లు వక్కరుకూడా లేరు. అక్క వచ్చీరాని మరాఠీతో కాల క్షేపం చేసేది! బావగారికి స్కూలు. ఎటొచ్చీ మిగిలింది తను. ఆడుకునేందుకు పిల్లలు లేరు. బయటకెళ్తే భాష రాదు! వారం రోజులదాకా అరణ్యంలో వున్నట్టుంది రుక్మిణికి.

ఆ వేళ ఆదివారం. సాయంత్రం అక్క కూర తరు గుతూ, బావగారితో "జగన్నాథ్ బాడ్సీ నుంచి ప్రొద్దుట వచ్చాడుట. బాసుందీపాత్రా, యాపిల్సూ, ఓవల్టిన్ తెచ్చి వుంటాడు. కాసేపట్లో రావచ్చు. అతనొస్తే కాస్త రుక్మిణికి కాలక్షేపం అవుతుంది" అంటోంది.

కాగితంతో కుంపటి అంటించలేక తిప్పలు పడుతున్న రుక్మిణి "ఏం లాభం. భాషొచ్చా, పాడొచ్చా— యీ ఊళ్లో ఎంతమంది ఉంటే ఏం?" అంది;

"అతనికి కొంచెం తెలుగు వచ్చునే" అని అక్క అంటూంటే జగన్నాథ్ వచ్చి గుమ్మంలో నిలబడ్డాడు.

బావగారికీ, అక్కకీ నమస్కారం చేశాడు.

ఆ క్షణంలో రుక్మిణికి జగన్నాధ్ కంటే అతను తెచ్చిన యాపిల్సూ, బిస్కట్లూ, జామపళ్ళూ బాగున్నాయి. అక్కయ్య జగన్నాధ్‌కి తన చెల్లెపేరు చెప్పింది. అతను నోటూరా నవ్వాడు. తెల్లని పళ్ళు తళుక్కున మెరిశాయి.

కాసేపు వున్నాక అక్క ఆజ్ఞ ప్రకారం జగన్నాధ్ రుక్మిణిని వూరు చూపించేందుకు తీసుకెళ్ళాడు. బావగారు క్లబ్‌కి వెళ్ళిపోయారు. ఆనాటి నుంచి జగన్నాధ్ రుక్మిణికి ఒక విధమైన బానిస అయ్యాడు. రుక్మిణికి సీమచింతకాయలు కొట్టితేవడం జామపళ్ళు తెచ్చిపెట్టడం అక్కకు వాళ్ళకు తెలియకుండా వేరుశనగకాయలు పెట్టడం యిలాంటిడ్యూటీల్లో పడ్డాడు.

జగన్నాధ్ పచ్చగా, పల్చగా వుండేవాడు. ఎప్పుడూ నవ్వుతూ ఆడుతూ వుండేవాడు. ఏనాడూ అక్కావాళ్ళింటికి వీధిదారిన వచ్చిన పాపానపోలేదు. ముందు గదిలో బావగారుంటారని, వంటింటివైపు నుంచివచ్చి వెనకగదిలో కూచునే వాడు. అక్క రుక్మిణికి పని పురమాయిస్తే రుక్మిణి జగన్నాధ్‌కి ఒప్పజెప్పేది. వొచ్చీరాని తెలుగూ, కాసిని మరాఠీ, ఇంగ్లీషు ముక్కల్తో యిద్దరూ ఏదో వాగుతూండేవారు. ఆఖరికి వారిద్దరి భాషా అక్కకికూడా అర్థం అయేదికాదు.

సాయంత్రం అయిదు అయ్యే వేళకి జగన్నాధ్ వంటింటి గుమ్మంలో హాజరయేవాడు. బావగారు క్లబ్‌నుంచి వచ్చే

దాకా - ఏ కార్ల్ షెడ్‌వైపో, పాపనాశనం గుహవైపో, ఫ్యాక్టరీవైపో రుక్మిణిని తీసుకెళ్తుండేవాడు.

సంతరోజున తన తరఫున జగన్నాథ్ అక్కని రప్పించి రుక్మిణిని సంతకు తీసుకెళ్తూండేవాడు. అక్కడ కడుపునిండా జామపళ్లు అవీ తిని, తెల్లవారి బాధపడ్తే డాక్టరు వద్దకు పరుగెత్తడంకూడా అతనివంతే. పాపం, ఆ రోజుల్లో రోజుకి పది సార్లన్నా అతనిమీద ఇసుక్కునేది. మళ్ళీ అతనే బతిమాలు కుంటూ వచ్చేవాడు.

ఆరునెలలు గిర్రున తిరిగాయి. వేసంగి శలవలిచ్చారు. అమ్మా వాళ్ళనీ చూడవచ్చుననే వుత్సాహంలో వుంది రుక్మిణి. జగన్నాథ్ ఏదో దిగులుగా వుండేవాడు. ఈనాటికీ తనకి జ్ఞాపకం అక్కయ్య "అతన్ని కాస్త వోదార్చవే - పాపం, నువ్వు వెళ్ళిపోతున్నావని దిగులు పెట్టుకున్నాడు" అనేది.

తను నిర్లక్ష్యంగా నవ్వేది.

అవ్వాళ మధ్యాహ్నం సామానంతా సర్దుతున్నారు. బావగారు ముందు గదిలో పేపర్లు దిద్దుతున్నారు. అక్క వంటింట్లో మర్నాటి ప్రయాణానికి పిండివంటలు తయారు చేస్తోంది. జగన్నాథ్ హోల్డాలు కట్టుతున్నాడు. పక్కన తను కూర్చుని సాయం చేస్తోంది. కడుతున్నవాడల్లా చటుక్కున ఆగి, తన చెయ్యి పట్టుకుని, ఆడపిల్లలా కన్నీళ్ళు విడవడం మొదలెట్టాడు. తనకి నవ్వొచ్చింది.

"నన్ను మర్చిపోతావా?" వచ్చీరాని తెలుగులో అడిగాడు.

"పుత్తరాలు రాయవూ?" అన్నాడు మళ్ళా.

"చూద్దాంలే" అని చెయ్యి విడిపించుకుని అక్కని తీసుకొచ్చి చూపించింది, ఫక్కున నవ్వుతూ.

అక్క తనని నాలుగు చీవాట్లు వేసింది. అలా చూపించడం తప్పని అంది. బావగార్ని పిలవబోతే ఆపింది. జగన్నాథ్ కన్నీళ్లు తుడుచుకుని కోపంతో వెళ్ళిపోయాడు.

ఈనాడు రుక్మిణమ్మకు అర్థం అవుతోంది. ఛీ! తనెంత పాడుపని చేసింది. అతనెంత బాధపడిపుంటాడో! పాపం ఎందుకు అలా అక్కని తీసుకొచ్చి చూపించాలి.

o o o o

కన్నీళ్ళు జలజల రాలిపోతున్నాయి. జట్కా టకటక పరుగెట్టోంది. పాలకావిళ్లు పక్కనుంచి వెళ్ళిపోతున్నాయి.

"ఎందుకమ్మా అలా కన్నీళ్ళెట్టుకుంటారు? చిట్టిబాబుగారు హాయిగా చదువుకుని పెద్దవారు అవుతారు" అంటోంది వెంకమ్మ.

o o o o

మళ్ళీ ఆ సాయంత్రందాకా జగన్నాథ్ కనపడలేదు. అక్క తనని తిడుతూనేవుంది.

అతను తనను పట్టుకు పాకులాడటంవల్ల తనకి పొగరెక్కిందని కేక వేసింది. దీపాలు పెట్టేవేళ జగన్నాథ్ మళ్ళీ

వచ్చాడు. అక్క తనని పిలిచి "యిప్పటికన్నా బుద్ధి తెచ్చుకుని అతనిని వూరికే ఏడిపించకు. పరీక్షలనక, పాడనక నీ వెంట తిరుగుతూవుంటే - నువ్వు చేసేది హేళనా? అలా బజారువెళ్ళి కూరలు తెండి" అని సంచియిచ్చి యిద్దర్నీ పంపింది.

దారిలో అతనడిగాడు "అక్కని తీసుకొచ్చి ఎందుకు చూపించావ్?" అని.

"ఏం చూపిస్తే?"

"నేను ఏడుస్తుంటే నీకు హేళనగా వుందా? నాబాధ నీకేం తెలుస్తుంది? నువ్విలా మీ అక్కగార్ని తీసుకొచ్చి చూపిస్తాననుకోలేదు" అన్నాడు బొంగురు గొంతుకతో.

అక్కకీ, అతనికీ తప్పని తోచింది. తనకెందుకు తోచ లేదు? ఈ నాటిదాకా తను అలా అక్కని తీసుకొచ్చి చూపించడం తప్పని తట్టనేలేదు.

"నీ దగ్గిరున్న పట్టుగళ్ళ రుమాలు నాకు యివ్వవూ? జ్ఞాపకంగా వుంచుకుంటా?" అన్నాడు.

"అక్కనడిగి యిస్తా."

"అయితే వద్దులే."

"ఏం?"

"మీ అక్కగారి దాకా యీ మాట వెళ్ళనక్కర లేదు. నీకు ఇవ్వాలనివుంటే యియ్యి."

"ఆ తరువాత రుమ్మాలుపోయిందని అక్క తిడితే?"

"ఆ మాత్రం నాకోసం తిట్లుపడలేవా?"

అతనికోసం తిట్లిందుకు పడాలి అనిపించింది. ఆ క్షణంలో పాపం—అనిగూడా జాలిపుట్టలేదు. అక్కకి తెలియకుండా యిమ్మనడంలోని గూఢార్థంకూడా తెలీలేదు.

అతను తనవాళ్ళు తనస్కూలు గురించి మాట్లాడుతుంటే యింటి కొచ్చేశాము.

ఆరాత్రి అక్కనడిగింది రుమాళ్ళు యివ్వనా అని. ఇమ్మనమంది. తనను అడిగినట్లు జగన్నాధ్‌తో చెప్పవద్దంది అక్క.

మర్నాటి పొద్దున అతను రాగానే రుమాళ్ళు యిచ్చింది. తనను పక్కకు తీసుకెళ్ళి జడలో బంగారపు నారుపోసిన స్ప్రింగ్ చామంతి పువ్వు గుచ్చాడు.

అది స్ప్రింగ్‌తో ఎగురుతోందనేకాని అతనెంత కష్టపడి ప్రేమతో తెచ్చాడో తనకి అర్థం అవలేదు.

సాయంత్రం రయిలువేళయింది. అందరూ ప్లాట్‌ఫారమ్‌మీద నిల్చున్నారు.

"వుత్తరాలు రాయవూ?" అన్నాడు దీనంగా.

"ఎందుకూ?"

"నా కోసం."

"చూద్దాంలే."

"నీకిప్పుడు తెలియదులే. పెద్దయిన తర్వాత ఒకరోజున నాకుమల్లే నువ్వూ బాధ పడ్తావ్" అన్నాడు శపిస్తున్నట్టు.

రైలు కదులుతోంది అతనివంక తను తిరిగిచూడలేదు. తనదృష్టి పరిగెత్తే యింజన్‌మీదవుంది. ఆఖరి సిగ్నల్ దాటాక "చూడు వెనక్కి తిరిగి చూడు" అంది. తను చూసింది: జగన్నాధ్‌కి తను యిచ్చిన పట్టుగళ్ళ రుమాళ్ళు గాలిలో వూగుతోంది.

ఆనాటినుంచీ రుక్మిణమ్మకు ఎవరికోసమూ బాధ పడాల్సిన అవసరం రాలేదు.

పెద్దలు చేసిన పెండ్లయినా భర్త ఆమెను అపురూపంగా చూసేవాడు. ఆమె రైళ్ళకు వస్తున్నా, వెళ్తున్నా పడిగాపులుపడి ఆహ్వానించేందుకూ, పంపేందుకూ నవ్వు మొహంతో హాజరుగా వుండేవాడు.

కానుపు ఆలస్యంగా వచ్చినా పుట్టిన ఒక్క చిట్టిని వొదిలి ఈనాటిదాకా ఎప్పుడూ ఉండలేదు.

అనారోగ్యంగా వున్నా భర్త బహుప్రేమగా, జాగ్రత్తగా సేవజేశాడు. ఈనాటిదాకా అందరూ తనని ప్రేమించడమేగాని — తను మరొకళ్ళకోసం బాధపడి ఎరుగదు.

శానిటోరియమ్‌లో జేరింది. మూడు నెలలబాటుంటే చాలన్నారు. పసివాడు చిట్టి తన పక్కనుండటం మంచిది కాదని, అడయారు స్కూలికి పంపుతున్నారు. భర్తకు శెలవు లేదుకనక వుద్యోగంలో చేరేందుకు వెళుతున్నాడు. అయినా అతని ప్రాణాలు భార్యమీదనే వుంటాయి ఎల్లప్పుడూ.

ఎటొచ్చీ చిట్టి. వాడి దృష్టిచూడబోయే కొత్త ప్రపంచంమీద ఉంది. ఎవరూ తన హృదయంలో పొడవ

లేని బాకుతో పసివాడు చిట్టి పొడిశాడు. పాపం! జగన్నాథ్ ఎంత బాధపడి ఆ మాటలు అని ఉంటాడో! పాపిష్టిది. తను అతన్ని అర్థంచేసుకోలేకపోయింది. కన్నీళ్ళు చెక్కిళ్ళమీదుగా జారుతున్నాయి.

శానిటోరియమ్ గేట్లులోపల బండి ఆగింది. బండి దిగాక నర్సొచ్చి "వేపచెట్టునీడలో వాలుకుర్చీ వేశాను. పక్కనే వూలూ, సూదులూ వుంచాను. గుడ్డూ పాలూ తెస్తా పదండి" అంటోంది.

కుర్చీలో కూచుంది. ఇంకా జ్ఞాపకం వస్తునేవున్నాడు. అతన్ని ఎలా బాధించిందో! ఆగకుండా కన్నీళ్ళొస్తున్నాయి.

ఛీ-ఎందుకీ కన్నీళ్ళు. ఎప్పుడో రెండుదశల కిందటి సంగతి తల్చుకు యిప్పుడా! అతనెవరో - తను ఎవరో. చిట్టి కోసమా ఈ కన్నీళ్ళు, జగనాథ్ కోసమా?

పాపం చిట్టికి స్వెట్టర్ అల్లి మళ్ళీ శుక్రవారం ఆయన కివ్వాలి. అల్లిక సూదులు వూలుని గబగబ తిప్పుతున్నాయి.